

# Boží láska v akci

---

Milovat srdcem,  
rukama sloužit

Edice a komentář  
Brian Kolodiejchuk, MC

KARMELITÁNSKÉ  
NAKLADATELSTVÍ

Tereza, matka, 1910–1997

[Call to mercy. Česky]

Boží láska v akci : milovat srdcem, rukama sloužit / Matka Tereza ; edice a komentář Brian Kolodiejchuk ; z anglického originálu ... A call to mercy ... přeložil Jiří Gračka. – V Praze : Karmelitánské nakladatelství, 2023. – 349 stran. – (Inspirace ; svazek 26)  
Vydalo Karmelitánské nakladatelství ve společnosti KatMedia, s.r.o.

ISBN 978-80-7566-306-1 (brožováno)

\* 27-36-055.2 \* 27-788.461-055.2 \* 364-4-055.2 \* 27-788-1/-9 \* 179.9 \* 27-423.79

\* 364-32 \* 27-46 \* 27-662:3 \* 929 \* (540) \* (0:82-94) \* (0:82-322.6) \* (0:82-84)

– Tereza, matka, 1910–1997

– křesťanské světky – Indie – 20. století

– misionářky lásky – Indie – 20. století

– misionářky lásky – přátelé a spolupracovníci

– humanitární pracovníce – Indie – 20. století

– humanitární pracovníce – přátelé a spolupracovníci

– řeholní život – Indie – 20. století

– milosrdenství – 20. století

– křesťanská láska – 20. století

– charitativní činnost – 20. století

– křesťanství a společnost – 20. století

– vzpomínky

– biografické příběhy

– citáty

27-78 – Křesťanská sdružení, spolky a organizace. Řeholní řády [5]

929 – Biografie [8]

Copyright © 2016 by The Mother Teresa Center,  
exclusive licensee throughout the world of the Missionaries  
of Charity for the works of Mother Teresa.

Published by arrangement with Folio Literary Management, LLC.

Czech edition © KatMedia, s. r. o., Praha, 2023

ISBN 978-80-7566-306-1

*Nejchudším z chudých,  
všem nechtěným, nemilovaným,  
odmítaným a opomíjeným,  
aby skrze něžnou a milosrdnou lásku,  
kterou jim projevuje Matka Tereza  
i ti, kdo se jí inspirovali, nabyli jistoty,  
že jsou v Božích očích nesmírně vzácní.*

i výběr svědectví, která ilustrují, jak praktikovala skutky tělesného a duchovního milosrdenství. Tyto příběhy odhalují, jak Matku Terezu viděli její nejbližší — odhalují tvář milosrdenství.

## **JAK TATO KNIHA VZNIKLA A JAKOU MÁ STRUKTURU**

Když se poprvé objevila myšlenka představit Matku Terezu jako „ikonu něžné a milosrdné lásky“, zdálo se, že nejvhodnější bude ukázat ji „v akci“. Potřeba zobrazit ji spíše jako příklad než jako pouhou učitelku byla tedy zřejmá od samého počátku. Náležitá pozornost se věnuje jejím slovům, která se vyznačují charakteristickou prostotou a hloubkou, zároveň se však za klíčový prvek považovalo ukázat, jak je s tímto učením provázán její příklad. Opravdovost jejího učení vystupuje do popředí díky opravdovosti jejího života, a její učení je tedy slovem moudrosti, které může sloužit jako námět k modlitbě a rozjímání i jako podnět k jednání, výzva k napodobování.

Tato kniha ukazuje každodenní život Matky Terezy, v němž konala „malé věci s velkou láskou“, z jedinečného pohledu těch, kdo jí byli nejbliž. Výpovědi svědků při procesu kanonizace Matky Terezy byly vybrány tak, aby poskytly působivé příklady, které její učení ještě umocní. V zájmu autenticity se přihodily a příběhy vyprávějí jen s minimálními úpravami, aby se tak zachoval pozoruhodný vliv Matky Terezy na pamětníky — jakkoli je zřejmé, že pro některé svědky nebyla angličtina jejich mateřštinou.

Kniha pojednává zvlášť o každém ze sedmi skutků tělesného a sedmi skutků duchovního milosrdenství. U každého z nich se v krátkém úvodu shrnuje, jak Matka Tereza tento skutek chápala, a poté následuje výběr citátů z jejích spisů (dopisy sestrám, ostatním členům její řeholní rodiny, spolupracovníkům a přátelům, povzbuzení a instrukce sestrám, veřejné promluvy a proslovy a také rozhovory). Nechybí ani bohatý výběr svědectví těch, kteří jí byli nejbližší nebo kteří s ní po mnoho let spolupracovali, ať už v každodenním kontaktu „pod jednou střechou“ jako její spolusestry, nebo jako další členové její řeholní rodiny či jinak blízcí spolupracovníci, dobrovolníci nebo přátelé. Tito očití svědkové měli výsadní postavení, když mohli pozorovat její jednání s chudými i s mnoha dalšími lidmi, kteří s ní přicházeli do styku. Některé příběhy jsou přímým svědectvím o tom, jak jednala s osobou, která příběh vypráví, zatímco jiné ukazují, jak komunikovala s dalším člověkem nebo skupinou.

V závěru je vždy připojen krátký oddíl otázek k zamyšlení a modlitba, které nás mají povzbudit k větší otevřenosti vůči Božímu milosrdenství v našem životě a také k tomu, abychom se po vzoru Matky Terezy více otevírali a toto milosrdenství ochotněji poskytovali svým bratrům a sestrám. Otázky mají za cíl „probouzet naše svědomí často ukolébané tváří v tvář dramatu chudoby“,<sup>11</sup> jak nás k tomu vyzval papež František. Doufám, že každý z nás na tuto výzvu odpoví pokorně, poslušně a velkoryse.

V zájmu respektování soukromí dotčených osob se místo jména svědka uvádí jeho stručná obecná

charakteristika. Najdete ji v poznámkách k příslušnému místu. Tak můžeme zachovat požadovanou důvěrnost a zároveň jsme schopni přehledně prezentovat text a podělit se o bohaté dědictví slov i příkladu Matky Terezy se širší veřejností.

*P. Brian Kolodiejchuk, MC, postulátor*

# 1/ Dát najíst hladovému

„Viděla jsem děti — z očí jim svítil hlad — nevím, jestli jste někdy viděli hlad. Ale já jsem ho viděla hodně často.“ Jak dokládají i tato slova, citlivost Matky Terezy vůči hladovějícím je patrná z toho, jak ji přímý kontakt s nimi dojímal. Setkání s těmi, kdo trpí skutečným fyzickým hladem, ji zasáhlo v hloubi srdce, jak je to zřejmé zejména ze způsobu, kterým o svých zkušenostech s hladovějícími vyprávěla. Tyto zážitky sahají až do jejího dětství. Matka ji i její sourozence vedla k tomu, aby pečovali o lidi z ulice a sloužili jim. Když Matka Tereza viděla, že někdo hladoví (nebo zažívá jinou nouzi), reagovala těmito slovy: „Musíme s tím něco udělat.“ Dělal pak všechno možné (a někdy i téměř nemožné), aby hladovým poskytla jídlo. Někdy se kvůli zajištění jídla pro hladovějící snažila doslova „pohnout světem“.

Hlad může být naší zkušenosti nebo našemu bezprostřednímu okolí vzdálený. Možná se s chudými, kteří trpí hladem, „setkáváme“ jen prostřednictvím znepokojivých zpráv o nějaké vzdálené katastrofě.

Pokud však „otevřeme oči, abychom viděli“, jak nás k tomu Matka Tereza vybízí, možná se setkáme s mnohem více lidmi, kteří trpí tím, že jejich základní potřeba obživy nedochází uspokojení.

Matka Tereza není známá pro to, že by vytvářela rozsáhlé programy k řešení hladu ve světě (ačkoli i ty jsou záslužné a potřebné), ale pro to, že „dávala najíst hladovým“, jednomu po druhém a vždy právě jednomu. A přece dokázala zásadně proměnit nejprve život těchto lidí a nakonec i celý svět.

Existuje ještě další druh hladu, o kterém Matka Tereza začala mluvit zejména poté, co otevřela své domy na Západě. Často opakovala, že lidé „nehladovějí jen po chlebu, ale také po lásce“. Ačkoli se utrpení kvůli této potřebě běžně nenazývá chudobou, uvědomovala si, že tento typ chudoby jde „mnohem obtížněji odstranit“. Proto také tento „hlad po lásce“ chtěla zmírnit. Vyzvala své sestry: „Máte být takovou láskou a soucitem pro lidi tady [na Západě].“

*Když zvednu hladového člověka z ulice a dám mu talíř rýže, kousek chleba, nasýtila jsem ho, zbavila ho hladu. Ale člověk, který je odsunutý, který se cítí nechtěný, nemilovaný, vyděšený, člověk, kterého odvrhli ze společnosti — taková chudoba je tak bolestná a tak silná, a pro mě to je velmi těžké. Mezi takovými lidmi pracují naše sestry na Západě.*

Matka Tereza ovšem našla ještě jiný druh hladu, a to v zemích chudých i bohatých, mezi lidmi všech vrstev a náboženského původu. Říkávala: „Lidé hladovějí po Bohu.“ Tuto skutečnost „duchovního hladu“, kterou hluboce prožívala a s níž se setkávala

všude, kam přišla, řešila jednoduchým a příhodným způsobem. Chtěla být „Boží láskou, Jeho soucitem, Jeho přítomností“ všude, kam přišla, aby lidé při pohledu na ni poznali Boha, kterého chtěla odrážet.

## JEJÍ VLASTNÍ SLOVA

### *Protože miloval*

Než [Ježíš] začal učit lid, slitoval se nad zástupy a dal jim najíst. Udělal zázrak. Požehnal chléb a nasýtil pět tisíc lidí. To proto, že lidi miloval. Slitoval se nad nimi. Viděl v jejich tvářích hlad a nakrmil je. A teprve potom je učil.<sup>12</sup>

\*

Více než kdy jindy chtějí lidé vidět lásku v akci skrze naše pokorné skutky — je skutečně nutné, abychom byli zamilovaní do Ježíše — abychom Ho dokázali nakrmit v hladových a osamělých. Jak čisté musejí být naše oči a srdce, abychom Ho viděli v chudých. Jak čisté musejí být naše ruce, abychom se Ho v chudých mohli dotýkat s láskou a soucitem. Jak čistá musejí být naše slova, abychom byli schopni hlásat chudým radostnou zvěst.<sup>13</sup>

### *Bolest hladu*

Před časem za mnou přišla jedna žena s dítětem a řekla: „Matko, šla jsem na dvě, tři místa, abych si vyprosila nějaké jídlo, protože jsme už tři dny nejedli, ale řekli mi, že jsem mladá a že musím pracovat, abych se najedla. Nikdo mi nic nedal.“ Šla jsem pro nějaké jídlo, a než jsem se vrátila, dítě jí v náručí

hlady zemřelo. Doufám, že ji tehdy neodmítly naše kláštery.<sup>14</sup>

\*

Všichni mluvíme o strašném hladu. Co jsem viděla v Etiopii, co jsem viděla jinde, v těchto dnech hlavně na místech, jako je Etiopie, hrozí lidem po stovkách a tisících smrt jen kvůli [chybějícímu] kousku chleba nebo [chybějící] sklenici vody. Lidé mi umírali v náručí. A přesto zapomínáme, proč oni, a ne my? Znovu milujme, nebojme se dělit, a modleme se, aby toto strašné utrpení našeho lidu zmizelo.<sup>15</sup>

\*

Bolest z hladu je strašná, a právě proto tam vy i já musíme vstoupit a dávat, dokud to nebude bolet. *Chci, abyste dávali, dokud to nebude bolet.* A toto dávání je Boží láska v akci. Hlad není jen po chlebu, hlad je i po lásce.<sup>16</sup>

\*

Onehdy jsem v Kalkatě našla dítě, holčičku. Na jejích tmavých očích jsem poznala, že má hlad. Dala jsem jí chleba a ona ho jedla drobek po drobku. Řekla jsem jí: „Sněz ten chleba, máš hlad.“<sup>17</sup> Zeptala jsem se jí, proč jí tak pomalu. Odpověděla mi: „Bojím se jíst rychleji. Až tenhle kousek dojím, brzo budu mít zase hlad.“ Řekla jsem jí: „Jez rychleji, pak ti dám víc.“ To *malícké dítě* už zná bolest z hladu. „Bojím se.“ Vidíte — *my* ji neznáme. Jak vidíte, nevíme, co je to hlad. Nevíme, jaké to je cítit bolest kvůli hladu. Viděla jsem, jak malé děti umírají kvůli [chybějícímu] hrnku mléka. Viděla jsem matky ve strašlivé

# Obsah

|     |                                          |
|-----|------------------------------------------|
| 7   | Úvod                                     |
| 15  | Předmluva k Roku milosrdenství           |
| 19  | 1. Dát najíst hladovému                  |
| 41  | 2. Napojit žíznivého                     |
| 50  | 3. Odívat toho, kdo nemá co na sebe      |
| 63  | 4. Poskytovat přístřeší lidem bez domova |
| 90  | 5. Pomáhat nemocným                      |
| 121 | 6. Navštěvovat vězněné                   |
| 135 | 7. Pohřbívat mrtvé                       |
| 150 | 8. Vyučovat nevědomé                     |
| 171 | 9. Radit pochybujícím                    |
| 191 | 10. Napomínat hříšníky                   |
| 218 | 11. Trpělivě snášet křivdy               |
| 247 | 12. Ochotně odpouštět urážky             |
| 271 | 13. Těšit sklíčené                       |
| 300 | 14. Modlit se za živé i mrtvé            |
| 324 | Závěr                                    |
| 327 | Poznámky                                 |
| 349 | Vydavatelská poznámka                    |

Matka Tereza

## **Boží láska v akci**

*Milovat srdcem, rukama sloužit*

K vydání připravil, předmluvu a úvod

napsal Brian Kolodiejchuk, MC

Z anglického originálu *MOTHER TERESA,*

*A CALL TO MERCY: Hearts to Love, Hands to Serve,*

vydaného nakladatelstvím Image (Crown Publishing

Group, divize Penguin Random House LLC)

v New Yorku v roce 2016, přeložil Jiří Gračka

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

ve společnosti KatMedia, s. r. o.,

v Praze roku 2023 jako svou 2414. publikaci

V edici *Inspirace* svazek 26

Redigovala Markéta Protivánková

Odpovědný redaktor Pavel Mareš

Snímek Matky Terezy na obálce

Tim Graham / Alamy Stock Photo

Obálka, grafická úprava a sazba Stará škola

Tisk FINIDR, s.r.o., Český Těšín

*Knihy Karmelitánského nakladatelství zakoupíte*

*na [eshop.cirkev.cz](http://eshop.cirkev.cz) a v síti kamenných Karmelitánských*

*knihkupectví ([eshop.cirkev.cz/prodejny](http://eshop.cirkev.cz/prodejny))*